

FOTO: ANDRAS KRALLA

6. Priit Piilmann, 46

103,1 ▲
Tööstus

Kõrge koha rikaste edetabelis tagab 38,9% suurune osalus Viru Keemia Grupis (VKG). Kadunud Aadu Luukas on öelnud, et musta kullaga kaubelda ehk kütuseäri ajada saab ainult puhaste kätega – siis oled selles äris edukas pikka aega. VKG omanikud on tõestanud vastupidist.

Priit Piilmanni, 14. kohal asuva Margus Kangro ning 25. kohal olevate Elar Sarapuu ja Ants Laose enam kui kümme aastat tagasi pununud finants skeemid ja äritegevus varjutavad paratamatult ühe Eesti võimsama tööstusettevõtte praeguseid saavutusi.

TSIKi maadlustrennist tutvuvad Piilmann ja Sarapuu

alustasid 1990. aastate alguses väikest kütuseäri, tuues Leedust Eestisse autokütust – alguses ühe paakautoga, hiljem mitmega ja siis juba rongidega. Neil oli toona karmide meeste kuulsus ja nende juurde kardeti tööle minna.

Kütuseäri läks hästi ja 1994. aastal asutasid nad kahasse firma Eriöli, mille tegevuse kohta kogusid hiljem nii maksuamet, prokuratuur, politsei kui ka rahapesu andmebüroo mitu kaustatäit dokumente. 1990. aastate keskel jooksis Eriöli heausksena läbi salakütuseäri, hiljem pankrotikuritegude ja rahapesu uurimistest.

1995. aastal otsis Piil-

mann ja Sarapuu kunagi-se Tartu kütuseäri mehe Jüri Lösaku pankrotistunud LMRA, alustasid koostööd Vene firmaga Orenburgneft ning aasta hiljem soetasid osaluse Bekkeri sadamas, kus nende huvid põrkusid Endel Siffi omadega.

1997. aastal tegid Piilmann ja Sarapuu tehingu, mis tõstis nad kümme aastat hiljem Eesti rikaste edetabeli etteotsa. Eriöli erastas põlevkivikeemiakombinaadi Kiviteri.

Tehingut rahastas Ühispank ning Piilmannist ja Sarapuust said kuulsaks, kuid pärast 1997. aasta börsikrahhi kirikuulsaks muutunud nn Ühispanga fänniklubi liikmed. Nii kutsuti ettevõtjaid, kes said Ühispangast laenu, millest osa pidi liikuma börsile, et toetada Ühispanga aktsiat.

Kõik oli ilus seni, kuni akt-

siaturud tõusid. 1997. aasta sügisel aga haaras Tallinna börsi langus Ühispanga fänniklubi liikmed endaga kaasa. Piilmanni ja Sarapuu jaoks oli tulemuseks Kiviteri ja Eriöli pankrotistumine 1999. aastal kahekuulise vahega. See sundis mehi Kiviteri tükeldama ja lavale astusid *offshore*-firmad, mille abil üritasid erastajad pankrotivara seast väärteslikku kraami ning Ühispank oma laenu päästa.

Peidust välja. Piilmann ja Sarapuu otsustasid peituse lõpetada 2004. aastal, kui nad tunnistasid avalikult, et on endiselt Kiviteri järglase VKG omanikud. Selles polnudki keegi kahelnud.

Palmisaarte firmade abil peitemängu lõpetamise järel selgus, et omanike seas on veel kaks tuntud meest – Margus Kangro ja Ants Laos.

7. Valeri Kovalenko, 65

99,6 ▲
Tööstus

Fjodor Bermani järel BLRT Grupi suuruselt teine aktsionär Valeri Kovalenko omab 22,9% kontserni aktsiatest. Ta tuli Balti laevaremonditehasesse 1971. aastal laevaremondijuhiks ja sai Bermani lähimaks võitluskaaslaseks. Kovalenkoga koos sõlmis Berman 1990ndate al-

guses ettevõtte tähtsamad lepingud. Viimased paar aastat on Kovalenko juhtinud hoopis Bermaniga opositsioon omanike vahelised lahkkelid said avalikuks 2010. aastal. Konflikt jätkus ka sel aastal. Kovalenko on teinud ettepaneku maksta dividende 100

miljonit krooni. Bermani väitel on dividendide nõudmine kattevari, tegelikult soovitakse firma üle võtta.

Kuna 2010. aastal ei olnud kummagi leeri kontrolli all üle poole ettevõtte aktsiatest, siis asuti teineteise võidu väikeomanikelt aktsiaid kokku ostma, pakkudes imeväikest hinda. Osa väikeomanikke õnnestuski panna oma aktsiaid müüma. Sellest tormijooksust tuli 2010. aastal võitjana välja Berman.

Kovalenko väitel juhitakse BLRTd kui perettevõtet, väi-

keaktsionäridega ei arvestata. “Meie eesmärk on, et BLRTst ei saaks mitte ainult majanduslikult edukas, vaid ka korralik tänapäevane ettevõtte, kus järgitakse häid tavasid nii ettevõtte juhtimises kui ka väikeaktsionäride kohtlemises. Elu on näidanud, et suletud juhtimisega ja vaid ühe perekonna huvidest lähtuvad ettevõtted ei ole pikajärgiselt edukad,” põhjendas Kovalenko oma ettepanekut. Tüli tõttu sunniti ta eelmisel aastal BLRT Grupi juhatusest lahkuma.

Tasuta arveldused

lhv.ee **LHV**pank

TUTVU TINGIMUSTEGA LHV.EE JA KONSULTEERI ASJATUNDJAGA.